

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ТА
БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2015 року)

Суми
Сумський державний університет
2015

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ У ПРОЦЕСІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Гиркіна О. О.

Юридичний факультет, Сумський державний університет

Семенов В. М.

к. держ. упр., доц. кафедри ТІДП, Сумський державний університет

Актуальність. Зростання кількості комунікаційних технологій й інформаційних систем зумовлюють розвиток інформаційного простору, яке становить невід'ємну частину сьогодення. Новітні технології все більше впливають на найрізноманітніші сфери життя всього суспільства. В умовах постійної глобалізації інформація відіграє роль своєрідного «містка» між державними кордонами. Саме тому наріжним питанням є осмислення особливостей інформаційного суспільства й емпіричного вивчення впливу інформаційно-комунікаційних технологій на трансформацію державних структур.

Стан наукової розробки. Питанням становлення інформаційного суспільства займалися такі дослідники: В. Гапотій, А. Письменницький, Т. Кобринь, В. Ліпкан, Ю. Максименко, В. Желіховський, В. Петрик, Я. Черногор, Т. Михайлюк, О. Шаповал, Т. Гаман, О. Голобуцький, О. Григор, О. Гриценко, Л. Губерський і інші.

Мета роботи – проаналізувати теоретико-правовий аспект встановлення інформаційного суспільства в Україні в процесі глобалізації.

Виклад основного матеріалу. Еволюція сучасного українського суспільства, що супроводжується інтеграційними процесами, введення електронного врядування, рухається в напрямку розвитку дефініції «інформаційне суспільство». Передумовою встановлення інформаційного суспільства в Україні стало його нормативно-правове забезпечення. Отож, дане питання регулюється Законами України «Про Концепцію Національної програми інформатизації», «Про Національну програму інформатизації», «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» й іншими актами, які регламентують відносини у сфері інформаційного простору. Проте залишається законодавчо невизначеним поняття «інформаційне суспільство».

У теоретичному аспекті даного питання побутують різні бачення. Так, В. Петрик визначає інформаційне суспільство як комплексне поняття, у якому економіка, наука й культура є взаємодоповнюючими чинниками, а основний успіх пов'язаний із синергією всіх складових [4, с. 103].

В. Ліпкан вважає, що суспільство вважається інформаційним, якщо:

1. Будь-хто, будь-де й у будь-який час можуть одержати за відповідну плату чи безкоштовно на основі автоматизованого доступу і систем зв'язку будь-яку інформацію і знання, необхідні для їхньої життєдіяльності і рішення особистих і соціально значущих задач.

2. У суспільстві виробляється, функціонує і доступна будь-якому індивіду, групі чи організації сучасна інформаційна технологія.

3. Існують розвинені інфраструктури, що забезпечують створення національних інформаційних ресурсів у обсязі, необхідному для підтримки науково-технологічного й соціально-історичного прогресу, що постійно прискорюється.

4. Відбувається процес прискореної автоматизації й роботизації всіх сфер і галузей виробництва та керування.

5. Здійснюються радикальні зміни соціальних структур, наслідком яких є розширення сфери інформаційної діяльності та послуг [3, с. 95].

На нашу думку, інформаційне суспільство – це ступінь розвитку суспільства, що ґрунтується на діяльності особи в інформаційному просторі. Це поняття слід законодавчо закріпити.

Ватро також зауважити, що інформаційне суспільство має сприяти піднесенню глобального інформаційного громадянського суспільства, адже воно пов'язане з демократизацією держави та з подальшим розвитком інституту держави в цілому. Влучно зазначають В. Гапотій і А. Письменницький, що довгостроковою стратегічною метою України повинна стати побудова демократичного інформаційного суспільства, створення розвинутого інформаційно-комунікаційного середовища і входження країни до світового глобального інформаційного співтовариства, що повинно забезпечити суттєве підвищення якості життя населення, сприяти соціально-політичній стабільності суспільства і держави, підвищенню конкурентоспроможності країни, результативності науки, якості освіти й охорони здоров'я, а також забезпеченню створення нових робочих місць і наданню можливостей для реалізації здібностей кожною людиною [1, с. 27].

Підґрунтям становлення інформаційного суспільства є два різних за своїм характером напрямки: по-перше, це – комунікативні технології і безпосередньо сама інформація, а, по-друге, це – державне управління у даній сфері.

Визначальним у такому розрізі питання інформаційного суспільства є досвід зарубіжних країн. У Данії державі вдалося вдало поєднати ефективне комерційне управління телекомунікаціями зі збереженням державного контролю за власністю й інформаційними потоками. В цій країні 1993 року було навіть створено окреме міністерство досліджень і комп'ютерної техніки, на яке покладено відповідальність за розробку концептуальних основ і стратегії переходу країни до інформаційного суспільства. У Фінляндії також поєднали зусилля приватного капіталу та держави й попри засади ліберальної економічної моделі досягли видатних успіхів, які здобули широке визнання під назвою «фінське диво». Приватний бізнес нині покриває 71% коштів, що виділяються на фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, натомість держава фінансує значну частину інновацій, орієнтованих на бізнес [5, с. 21].

За останні десятиліття всі розвинені країни прийняли свої концепції та керівні документи, сформулювали стратегію й тактику щодо інформаційного розвитку. Такі програми вже розроблені, зокрема в Сполучених Штатах – «План дій адміністрації США в галузі Національної інформаційної інфраструктури»; Європейському Союзу – «Європейський шлях до інформаційного суспільства»; ФРН – «Шлях Німеччини до інформаційного суспільства»; Данії – «Державна програма переходу до інформаційного суспільства»; Норвегії – Програма «eNorge» і Програма становлення і переходу до інформаційного суспільства «Краще використання інформаційної технології у Норвегії»; Швеції – «Інформаційне суспільство Швеції» та Національна стратегія становлення інформаційного суспільства Швеції; Фінляндії – перша Програма «Фінський шлях до інформаційного суспільства», друга Програма розвитку інформаційного суспільства та Стратегія розвитку інформаційного суспільства до 2015 року [2, с. 398].

В Україні в 2013 році Розпорядженням Кабінету Міністрів України було схвалено «Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні». Явний прорив згідно з даною Стратегією вже можна побачити, наприклад, у сфері

електронної демократії, адже організовано електронну взаємодію громадян та організацій з державними органами, електронну освіту – впроваджено дистанційне навчання тощо. Проте залишається без зрушень поширення ідей розвитку інформаційного суспільства та суспільства знань, електронна медицина й електронна економіка.

Висновки. Отже, перехід України до інформаційного суспільства неминучий і необхідний, він нерозривно пов'язаний з подальшою демократизацією політичного і громадського життя і припускає презумпцію відкритості інформації для громадян і захист їхніх інформаційних прав. Проте створений в Україні механізм реалізації державної політики розвитку інформаційного суспільства поки що далекий від повноти і потребує подальшої трансформації. Ціла низка важливих елементів у ньому відсутня. Потрібно розробляти цей механізм у напрямі, який забезпечить здатність державного управління розглядати процеси формування інформаційного суспільства комплексно, а також сформуванню політичну волю в країні для реалізації Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні та Національної програми розвитку інформаційного суспільства України. Для досягнення даних цілей вважаємо доцільним, прийняти інформаційний кодекс, а також розробити стратегічні основи самостійного інформаційного простору України, адже в процесі глобалізації незалежність даної сфери нівелюється.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гапотій В.Д., Письменницький А.А. Інформаційне суспільство й інформаційний суверенітет: теоретико-правовий аспект / В. Д. Гапотій, А.А. Письменницький // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – № 2. – 2012. – С. 24-33.
2. Кобринь Т.С. Інформаційна політика Фінляндії в умовах глобалізації / Т.С. Кобринь // Політологічний вісник. – К., 2007. – № 30. – С. 389–400.
3. Ліпкан В.А. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції: навчальний посібник / В.А. Ліпкан, Ю.Є. Максименко, В.М. Желіховський. – К. : КНТ. – 2006. – 280 с.
4. Петрик В.М. Сугестивні технології маніпулятивного впливу: навч. посіб / В.М. Петрик [та ін.] ; за заг. ред. ректора Нац. акад. Служби безпеки України д-ра юрид. наук, доц. Євгена Деонізієвича Скулиша ; Нац. акад. Служби безпеки України. – К. : Наук.-вид. відділ НА СБ України. – 2010. – 247 с.
5. Черногор Я., Михайлюк Т. Розвиток інформаційного суспільства у Скандинавських країнах / Я. Черногор, Т. Михайлюк // Віче. – 2009. – № 24. С. 20-22.